

Åtgärder när huvudmannen avlider

Allmänt

När en ställföreträdare (god man/förvaltare) får besked om att huvudmannen har avlidit ska han/hon omgående ta kontakt med anhöriga samt även meddela överförmyndarnämnden. Enligt lag ska de förvaltade tillgångarna omedelbart överlämnas till någon av dödsbodelägarna.

Sluträkning

Inom 1 månad ska en sluträkning inlämnas till överförmyndarnämnden. Överförmyndarnämnden skickar brev om detta till den före detta ställföreträdaren efter att Skatteverket har uppdaterat uppgiften om att huvudmannen avlidit.

Överförmyndarnämnden överlämnar enligt föräldrabalken 16 kap 8 § före detta ställföreträdarens redovisningar till dödsboet när sluträkningen är granskad och bouppteckningen är registrerad hos Skatteverket. Från den dag dödsboet har mottagit redovisningshandlingarna och tre år framåt finns möjlighet för dödsboet, att vända sig till tingsrätten för begäran om skadestånd enligt föräldrabalken 12 kap 15 § mot en ställföreträdarens förvaltning av huvudmannens tillgångar. När den tiden löpt ut ska ställföreträdaren överlämna samtliga räkenskaper och övriga handlingar till dödsboet.

Om det finns anhöriga till den avlidne

När huvudmannen avlider upphör ställföreträdarskapet omedelbart. Detta får till följd att överförmyndarnämnden inte lämnar medgivande till uttag eller andra transaktioner. Möjligheten att ta ut pengar från huvudmannens konto upphör.

Före detta ställföreträdaren ska omgående överlämna egendom som tillhör huvudmannen till dödsboet som ska överta förvaltningen. Det kan gälla räkningar mm som finns hos ställföreträdaren.

Vissa räkningar kan behöva betalas efter dödsfallet under tiden fram till dess att anhöriga påträffats, exempelvis hyra, el och telefon. Den före detta ställföreträdaren kan överlämna dödsboets räkningar till banken, som sedan gör utbetalningar från konto som har tillhört den avlidne. Räkningar och övriga handlingar som ställföreträdaren har hanterat under sitt uppdrag ska sparas och överlämnas på det sätt som beskrivs ovan under avsnittet Sluträkning.

Enligt gällande lag ska den avlidne antingen kremeras eller gravsättas senast 2 månader efter dödsfallet. Finns det inte någon som ordnar med detta t ex genom att de anhöriga vägrar befatta sig med det eller att de anhöriga inte har påträffats är kommunen skyldig att ordna detta.

Efterlämnar den avlidne enbart tillgångar som täcker begravningskostnader och andra utgifter i samband med dödsfallet görs anmälan till kommunen och kommunen är skyldig att inge dödsboanmälan till skattemyndigheten.

Den före detta ställföreträdaren ska vårda den avlidnes egendom till dess att den kan överlämnas till dödsbodelägarna. Under denna tid kan den före detta ställföreträdaren enbart vidta åtgärder som är nödvändiga för att behålla egendomen. Anträffas inte de anhöriga ska anmälan om detta göras till överförmyndarnämnden så att nämnden kan förordna en god man enligt FB 11:3 för "bortovarande". Med "bortovarande" menas personer som försvunnit och där ingen vet var de befinner sig eller om de är avlidna. Det kan också gälla personer som är dödsbodelägare eller testamentstagare som vistas på okänd ort eller om man inte vet om den döde efterlämnat arvinge som är arvsberättigad. Det kan slutligen även vara så att den avlidne har en arvinge men man saknar uppgift om arvingens namn och vistelseort. Om de anhöriga vägrar befatta sig med den avlidne ska den före detta ställföreträdaren vända sig till kommunen som är skyldig att ordna med begravningen. Kommunen ska även enligt ärvdabalken ta hand om den avlidnes egendom och underrätta delägarna om detta.

Om det saknas anhöriga till den avlidne

Om huvudmannen inte har några släktingar ingår det inte i den före detta ställföreträdarens uppdrag att ombesörja kontakt med begravningsbyrå eller ta över dödsboets uppdrag. Den före detta ställföreträdaren ska istället ta kontakt med kommunens dödsbohandläggare och anmäla dödsfallet. Socialnämnden ska göra en släktutredning för att utreda så att det inte finns några dödsbodelägare. Det blir också Socialnämnden som får ombesörja att begravning kommer till stånd. Enligt lag ska de

förvaltade tillgångarna omedelbart överlämnas till någon av dödsbodelägarna efter dödsfallet. Om det inte finns några dödsbodelägare får kommunen ta över det ansvaret och kommer utse någon som förvaltar dödsboet. Innan de förvaltade tillgångarna kan överlämnas till någon annan ska den före detta ställföreträdaren enbart vidta åtgärder som är nödvändiga för att behålla egendomen.

Saknas det anhöriga till den avlidne inträder Allmänna arvsfonden som dödsbodelägare. Redovisningshandlingarna som har inlämnats till överförmyndarnämnden skickas därför vidare till Allmänna arvsfonden när sluträkning har granskats. Allmänna arvsfonden förvaltas av Kammarkollegiet.